

॥१२॥१३॥ वाग्भिरिति त्रिशंकुं याजन्विश्वामित्रो वसिष्ठपुत्रैः शप्तः श्वपचस्ययाजकस्त्वेष्वपचो भविष्यसीति तं शापमृतं कर्तुं विश्वामित्रः कस्यां विदापदिश्वजाघनीं चौर्येणार्जेयित्वा पक्तुमारोभे तामिन्द्रः स्य
न रूपेण हतवान् तावत्तैवायं शापान्मुक्तो ववर्ष चेदइति देवसेनानाग्रगः श्रेष्ठः इन्द्रः ॥१४॥ ज्वलति तारा रूपेण ॥१५॥१६॥१७॥ मतंगस्य ब्राह्मण्यं ब्रह्मा जातस्य चंडालस्य यथा महतापितपसा
ब्राह्मण्यमप्राप्यं जानंतथैवैनन्ममभानि त्वं तु यथा जातं तथा वदस्व ॥१८॥ स्थाने युक्तं कथं ब्राह्मण्यं प्राप्तवान् विश्वामित्र इति शेषः ॥१९॥ इति श्री महाभारते आनुशासनिके पर्वणि अनु० ने०

तथैवास्वभयाद्दध्यावसिष्ठः सलिलेषु रा ॥ आत्मानं मज्जयन् श्रीमान् विपाशः पुनरुत्थितः ॥१२॥ तदा प्रभृतिपुण्याहिविपाशाभून्महानदी ॥ विख्याता कूर्मणा
तेन वसिष्ठस्य महात्मनः ॥१३॥ वाग्भिश्च भगवान्येन देवसेनाग्रगः प्रभः ॥ स्तुतः प्रीतमना श्वासीच्छापाच्चैनममुंचत ॥१४॥ ध्रुवस्योत्तानपादस्य ब्रह्मवीणां
तथैव च ॥ मध्ये ज्वलति योनित्यं सुदीप्तीमाश्रितो दिशं ॥१५॥ तस्यैतानि च कर्माणि तथाप्यानि च को रव ॥ क्षत्रियस्येत्यतो जातमिदं कौतूहलं मम ॥१६॥ कि
मेतदितितत्त्वेन प्रब्रूहि भरतर्षभ ॥ देहांतरमनासाद्य कथं स ब्राह्मणो भवत् ॥१७॥ एतत्तत्त्वेन मे तात सर्वमारयातु मर्हसि ॥ मतंगस्य यथा तत्त्वं तथैवैतद्दस्वमे
॥१८॥ स्थाने मतंगो ब्राह्मण्यं नालभद्भरतर्षभ ॥ चंडालयो नो जातं हि कथं ब्राह्मणमासवान् ॥१९॥ इति श्री महाभारते आनुशासनिके प० अनुशासनप० वि
श्वामित्रोपाख्याने तृतीयोऽध्यायः ॥३॥ ॥४॥ भीष्म उवाच श्रूयतां पार्थ तत्त्वेन विश्वामित्रो यथापुरा ॥ ब्राह्मणत्वं गतस्तात ब्रह्मर्वित्वं तथैव च
॥१॥ भरतस्यान्वये वैवाजमीदोनाम पार्थिवः ॥ बभूव भरत श्रेष्ठ यज्वाधर्मभृतां वरः ॥२॥ तस्य पुत्रो महानासीज्जन्तुर्नाम नरेश्वरः ॥ दुहितृत्वमनुप्राप्ता गंगाय
स्य महात्मनः ॥३॥ तस्यात्मजस्तुल्यगुणः सिंधुद्वीपो महायशाः ॥ सिंधुद्वीपाच्च राजर्षिर्बलाकाश्वो महा बलः ॥४॥ बल्लभस्तस्य नयः साक्षाद्धर्म इवापरः ॥
कुशिकस्तस्य तनयः सहस्राक्षसमद्वयः ॥५॥ कुशिकस्यात्मजः श्रीमान् गाधिर्नाम जनेश्वरः ॥ अपुत्रः प्रसवेनार्थावनवासमुपावसत् ॥६॥ कन्या
जज्ञे सुतान्तस्य वने निवसतः सतः ॥ नाम्ना सत्यवती नाम रूपेणा प्रतिमा भवि ॥७॥ तां वद्रे भार्गवः श्रीमांश्च्यवनस्यात्मसंभवः ॥ ऋचीक इति विख्या
तो विपुले तपसि स्थितः ॥८॥ स तां न प्रददौ तस्मै ऋचीकाय महात्मने ॥ दरिद्र इति मत्वा वैगाधिः शत्रुनिबर्हणः ॥९॥

भा० तृतीयोऽध्यायः ॥३॥ ॥४॥ श्रूयतामिति ॥ ब्राह्मणोऽपि ऋषित्वं मंत्रदृष्टुं गौत्रप्रवर्तकत्वं वा ॥१॥२॥३॥४॥ बल्लभो नाम ॥५॥ प्रसवेन सोमाभिषवनिमित्तेन अर्थी
पुत्रार्थी ॥६॥ सुतात सोमाभिषवोपलक्षिताद्यज्ञात् वन्यइत्यविहितान्तादृशीवनवासयोग्येव कन्याजज्ञे ॥७॥ भार्गवो भृगोर्गोत्रापत्यं ॥८॥९॥